

Περιεχόμενα

Εισαγωγή στην ελληνική έκδοση	15
Πρόλογος	23

Μέρος πρώτο
5ος-14ος αιώνας
ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

1 Μεταναστεύσεις και βαρβαρικά βασίλεια στη Δύση (5ος-8ος αιώνας).....	31
Το πρώτο κύμα (4ος-5ος αιώνας)	32
Το δεύτερο κύμα και το τέλος της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (476).....	37
Η ίδρυση των βαρβαρικών βασιλείων.....	39
Μεροβίγγειοι και Πεπινίδες	42
Το τρίτο κύμα μεταναστών (6ος-7ος αιώνας)	43
Μια οπισθοδρόμηση σε ευρωπαϊκή κλίμακα;	45
Κρίση και ανανέωση της χριστιανικής Εκκλησίας	48
Η πολιτιστική παράδοση την εποχή των βαρβαρικών μοναρχιών	51
2 Η βυζαντινή Ευρώπη από τον Ιουστινιανό Α΄ ώς το απόγειο της μακεδονικής δυναστείας (6ος-11ος αιώνας)	55
Αιρέσεις και θρησκευτικές διαμάχες	56
Ο Ιουστινιανός και η ανάκτηση της Δύσης	57
Οι διάδοχοι του Ιουστινιανού.....	60
Ο χρυσός αιώνας του Βυζαντίου.....	62
Η αναδίπλωση του 7ου αιώνα.....	63
Η εικονομαχία	66
Η μακεδονική δυναστεία.....	70
Η ανάκτηση των βυζαντινών εδαφών	71
Η Ανατολή εναντίον της Δύσης	74
Το απόγειο του βυζαντινού πολιτισμού	76
3 Η καρολίγγεια αυτοκρατορία.....	79
Πεπίνος Γ΄ ο Βραχύς, βασιλιάς των Φράγκων.....	80
Ο Καρλομάγνος και η φραγκική επέκταση	83
Η ανασύσταση της αυτοκρατορίας της Δύσης	87
Διακυβέρνηση και διοίκηση της αυτοκρατορίας.....	90

Η διανομή της αυτοκρατορίας	92
Οι νέες εισβολές	94
Ο διαμελισμός της αυτοκρατορίας	97
Οικονομία και κοινωνία την καρολίγγεια εποχή	100
Μια πολιτιστική αναζωογόνηση	104
4 Η φεουδαρχική Ευρώπη (10ος-12ος αιώνας).....	108
Γέννηση και ανάπτυξη της φεουδαρχίας	109
Χωροδεσπότες και χωροδεσποτείες.....	113
Η κατάσταση των αγροτών.....	116
Η Εκκλησία στη φεουδαρχική κοινωνία	119
Ο αυτοκράτορας εναντίον του πάπα	125
Η φεουδαρχική μοναρχία στη Γαλλία και την Αγγλία	134
5 Ανάπτυξη και επέκταση της Δύσης (11ος-12ος αιώνας).....	141
Δημογραφική αύξηση και εκχέρσωση	142
Η ανάπτυξη του διεθνούς μεγαλεμπορίου	146
Η ανάπτυξη των πόλεων της Δύσης	150
Χριστιανική αντεπίθεση στη δυτική Μεσόγειο	156
Οι σταυροφορίες του 12ου αιώνα	157
Η Δύση εναντίον του Βυζαντίου: Η Δ΄ Σταυροφορία	161
Το τέλος των σταυροφοριών και η δυτική αναδίπλωση στην Ανατολή	165
Στην περιφέρεια της χριστιανικής Ευρώπης: γερμανική επέκταση και ίδρυση νέων κρατών	166
6 Η Ευρώπη στο απόγειο του κλασικού Μεσαίωνα (τέλη του 12ου-αρχές του 14ου αιώνα).....	169
Καπετίδες και Πλανταγενέτες	170
Ο πάπας και ο αυτοκράτορας	179
Παρακμή και κατακερματισμός της γερμανικής αυτοκρατορίας	182
Στην περιφέρεια της χριστιανικής Δύσης	185
Και το Βυζάντιο;.....	194
Η Εκκλησία: κοσμική και αμφισβητούμενη εξουσία	196
7 Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός από τον 11ο έως τον 12ο αιώνα.....	200
Σχολές και πανεπιστήμια.....	202
Φιλοσοφία και θεολογία	206
Κοσμική και αστική λογοτεχνία	210
Από τον ρομανικό ρυθμό στον γοτθικό.....	215

Μέρος δεύτερο
14ος-15ος αιώνας
Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

8	<i>Οι μάστιγες του τέλους του Μεσαίωνα</i>	223
	Η πανώλη και ο λιμός	224
	Ο πόλεμος	225
	Η κατάρρευση του αγροτικού κόσμου	227
	Οι αγροτικές εξεγέρσεις	229
	Η πόλη μέσα στην κρίση	231
	Η προσαρμογή των πόλεων στην κρίση	233
9	<i>Η κρίση του πνεύματος και της διάνοησης στο τέλος του Μεσαίωνα</i>	238
	Ο θάνατος πανταχού παρών	239
	Η κρίση της Εκκλησίας	241
	Η παποσύνη της Αβινιόν	243
	Το μεγάλο σχίσμα	245
	Εθνικές Εκκλησίες και αιρέσεις	248
	Σκλήρωση της διάνοησης και της τέχνης	251
	Το άνοιγμα νέων δρόμων	252
10	<i>Πολιτικές αναστατώσεις και γέννηση του έθνους-κράτους</i>	255
	Στην ανατολή: εξαφάνιση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	257
	Στο κέντρο: εξαφάνιση της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και υποχώρηση του γερμανισμού	260
	Στο βορρά: η σκανδιναβική ένωση αντιμέτωπη με τη Χάνσα	263
	Στο νότο: ιταλική πολιτική αναρχία και ισπανική εδραίωση	264
	Στη δύση: η Γαλλία και η Αγγλία στον Εκατονταετή Πόλεμο	268
	Η δύσκολη γέννηση του έθνους-κράτους	277
11	<i>Μια θεμελιώδης καμπή: οι Μεγάλες Ανακαλύψεις</i>	280
	Η ευρωπαϊκή ανόρθωση του τέλους του 15ου αιώνα	281
	Η Ευρώπη ανοίγεται στον κόσμο	284
	Η Ευρώπη δεσπόζει στον κόσμο: η γέννηση των αυτοκρατοριών	287
	Το άνοιγμα του κόσμου συγκλονίζει την Ευρώπη	291
12	<i>1492-1560: Η οικονομική άνθηση της Ευρώπης και η γέννηση του καπιταλισμού</i>	294
	Οι οικονομικές δομές παραμένουν παραδοσιακές	295
	Οι παράγοντες της ανάπτυξης	296
	Προς μια κρατική νομισματική οικονομία	299
	Η αύξηση της παραγωγής	301
	Πρώτες δομές ενός ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου	303
	Η εποχή των μεγαλεμπόρων και η γέννηση του καπιταλισμού στην Ευρώπη	307

Μέρος τρίτο
1492-1660
Η ΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

<i>13 Η επανάσταση των πνευματικών αξιών στην Ευρώπη του 16ου αιώνα.....</i>	313
Ο ουμανισμός	314
Διάδοση και διαφοροποιήσεις του ουμανισμού	317
Η χρυσή εποχή της ιταλικής Αναγέννησης.....	321
Η διάδοση της Αναγέννησης	323
Οι απαρχές της Μεταρρύθμισης	326
Οι προτεσταντισμοί	328
Η ρωμαιοκαθολική Μεταρρύθμιση	334
 <i>14 Ο Κάρολος Κουίντος και η τελευταία προσπάθεια ενοποίησης της χριστιανικής Ευρώπης .....</i>	 337
Η ιταλική κατάκτηση και οι πόλεμοι της Ιταλίας	338
Προς μια Ευρώπη των Αψβούργων.....	339
Οι φιλοδοξίες του Καρόλου Κουίντου	343
Η αποτυχία του Καρόλου Κουίντου	346
 <i>15 1560-1660: Η εποχή των ταραχών.....</i>	 350
Η αναστροφή της συγκυρίας	351
Φτώχεια και εξεγέρσεις	353
Η κρίση του ουμανισμού.....	355
Το μπαρόκ	356
Η διάδοση του μπαρόκ.....	358
Η εδραίωση του επιστημονικού πνεύματος	361
Η Ευρώπη των επιστημόνων στα μέσα του 17ου αιώνα	363
 <i>16 Τα ηγεμονικά εγχειρήματα των Αψβούργων .....</i>	 366
Ισχύς και φιλοδοξίες του Φιλίππου Β΄ της Ισπανίας	367
Η εξέγερση των Κάτω Χωρών	371
Η άνοδος της αγγλικής ισχύος.....	373
Το βασίλειο της Γαλλίας ξεφεύγει από τον Φίλιππο Β΄.....	375
Οι δυσχέρειες των Αψβούργων της Βιέννης	378
Οι φιλοδοξίες του Φερδινάνδου Β΄.....	380
Ο Τριακονταετής Πόλεμος	381
Η Δανία και η Σουηδία εναντίον του Φερδινάνδου Β΄.....	382
Η Γαλλία βγαίνει από τα παρασκήνια	385
Οι Συνθήκες της Βεστφαλίας και των Πυρηναίων	386

Μέρος τέταρτο
1660-1789
ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ
ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

17 Η Ευρώπη στα μέσα του 17ου αιώνα.....	393
Στη δύση: κρίση των εθνικών μοναρχιών	394
Στο κέντρο: παρακμή των Αψβούργων	398
Στο βορρά: σουηδική ηγεμονία	400
Στην ανατολή: η Ρωσία και η Πολωνία προαναγγέλλουν νέες ευρωπαϊκές ανισορροπίες.....	401
18 1660-1715: Η Ευρώπη συνασπισμένη εναντίον του Λουδοβίκου ΙΔ΄	404
Η εγκαθίδρυση του προτύπου της απόλυτης μοναρχίας	405
Η οικονομική απολυταρχία	408
Η θρησκευτική απολυταρχία.....	410
Ο κλασικισμός, έκφραση του μοναρχικού ιδεώδους του Λουδοβίκου ΙΔ΄	412
Η ευρωπαϊκή πολιτική του Λουδοβίκου ΙΔ΄ και ο πόλεμος της μεταβίβασης των δικαιωμάτων	414
Ο πόλεμος της Ολλανδίας	416
Ο Λουδοβίκος ΙΔ΄ αντιμέτωπος με τη Συμμαχία του Άουγκουστουργκ	417
Η Διαδοχή της Ισπανίας	420
Το τέλος της σουηδικής υπεροχής στη βόρεια Ευρώπη	423
19 1689-1815: Η γέννηση ενός προτύπου ήπιας μοναρχίας στην Αγγλία	426
Ο μύθος του βρετανικού συντάγματος	427
Η διακυβέρνηση των Ονίγων και το βρετανικό στέμμα	430
Το υπουργικό συμβούλιο	431
Το κοινοβούλιο.....	432
Η απόπειρα αυταρχικής αντίδρασης του Γεωργίου Γ΄ (1760-1783)	433
Ο Πιτ ο Νεότερος και η πορεία προς τον κοινοβουλευτισμό.....	435
20 Οικονομική ανάπτυξη και κοινωνικοί μετασχηματισμοί της Ευρώπης του 18ου αιώνα	437
Η αύξηση του ευρωπαϊκού πληθυσμού.....	438
Η αγροτική επανάσταση	439
Η ανάπτυξη του μεγάλου θαλάσσιου εμπορίου	441
Η βιομηχανική επανάσταση στην Αγγλία	443
Η διάδοση της βιομηχανικής επανάστασης στη Γαλλία.....	447
Ο νέος ρόλος της αστικής τάξης στη δυτική Ευρώπη.....	448
Η ανομοιογένεια της ευρωπαϊκής αριστοκρατίας.....	450
Οι λαϊκές τάξεις	451

21 1715-1789: Οι αντιθέσεις της Ευρώπης του Διαφωτισμού.....	454
Ο θρίαμβος του επιστημονικού πνεύματος	455
Το φιλοσοφικό κίνημα	458
Η φιλοσοφία, μαγιά της επανάστασης	460
Η εποχή των «ευαίσθητων ψυχών»	463
Η «νέα καλαισθησία»	465
Γαλλική Ευρώπη και εθνικές αντιδράσεις	467
Η αγγλική Ευρώπη την εποχή της ευρωπαϊκής ισορροπίας	470
Η Διαδοχή της Αυστρίας	473
Η αγγλογαλλική αντιπαλότητα και ο Επταετής Πόλεμος	474
Οι διανομές της Πολωνίας	474

Μέρος πέμπτο

1789-1815

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ
ΚΑΙ Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

22 1789-1804: Η Ευρώπη μπροστά στη Γαλλική Επανάσταση	481
Μια επανάσταση της ανεπτυγμένης Ευρώπης.....	482
Η επανάσταση του Διαφωτισμού	484
Η οικοδόμηση ενός νέου κόσμου	487
Η Γαλλική Επανάσταση και η Ευρώπη	489
Η Γαλλία επιλέγει τον πόλεμο	492
Από τον προπαγανδιστικό στον κατακτητικό πόλεμο	494
Η Ευρώπη των ηγεμόνων εναντίον της Ευρώπης των εθνών.....	496
Η Υπατεία και η κωδικοποίηση των νέων αρχών	501
23 Η ναπολεόντεια Ευρώπη.....	505
Οι ναπολεόντειοι πόλεμοι	506
Η εποχή των μεγάλων νικηφόρων εκστρατειών (1805-1809)	507
Η ναπολεόντεια Ευρώπη στο απόγειό της	508
Το ηττημένο σύστημα	513
Ο Ναπολέων εκσυγχρονιστής της Ευρώπης	515
Ο ηττημένος αποκλεισμός και τα αποτελέσματά του	518
Η αφύπνιση των εθνικοτήτων	520
Η κατάρρευση της ναπολεόντειας Ευρώπης	523
Συμπεράσματα	527
Σημειώσεις του μεταφραστή	529
Ευρετήριο	537